

met
rnst
nde
het
rete
gen,
xie,
ver
len
uur
sen
aan
ien
die
Ik
ver
The
an-
me
die,
gen
het
dat
uld
ro-
uit-

Wat nu in de literatuur vragen oproept, treffen we ge-
markeerd en gereflecteerd aan in de dogmatische en confes-
sionele bezinning, wanneer het gaat om de samenhang tus-
sen het leven en de genade, anders gezegd om aard, draag-
wijdte en diepte van de Goddelijke barmhartigheid en dan
binnen die wijde cirkel om de plaats, de functie van de mens
in dat heil, om de betrokkenheid van de mens op de genade
Gods, om de vragen naar zijn passiviteit of zijn activiteit.
Het verwondert ons niet, dat vooral in onze tijd het verschil
weer in het brandpunt van de belangstelling kwam te staan,
nu men zich weer bewust werd van die souvereine structuur,
die naar het getuigenis der Schrift aan de goddelijke genade
toekomt als de vrijspraak van de goddeloze. Van hieruit
moest wel de vraag rijzen, welke plaats de mens daarin kan
innemen *anders* dan als *voorwerp* van de goddelijke barm-
hartigheid. Was hij niet de zondaar, die alléén maar object
kon zijn van dat „Widerfahrnis” der genade, overmòcht
in deze storm van erbarmen, gegrepen in onvermoed ge-
weld, geweld der liefde of kwam de mens juist hier in zijn
activiteit in zicht, omdat zijn mens-zijn in de genade niet
werd verworpen, maar gered en gerespecteerd? En hangt
wellicht de discussie over het af of niet mogelijke der mense-
lijke verdienste vooral hiermee samen, met de vraag naar de
plaats van de mens in het werk Gods?

77-105) en „Propos de table avec Graham Greene” (idem pag.
127), gehouden in 1949, waarin duidelijk de bedoeling van Greene
blijkt, wanneer hij tegenover kritiek zegt, dat het hem er om te
doen is de oneindige barmhartigheid Gods te laten uitkomen. Zijn be-
schrijving van de verschillende figuren hangt hiermee samen. „En les
décrivant si profondément engloutis dans le mal, on fait comprendre
l’entier dénuement du péché, sentir combien du point de vue pure-
ment humain ces hommes sont perdus, abandonnés de tout. Si nous
voulons faire éclater la miséricorde de Dieu aux yeux des incroyants,
il faut qu’on la voie au-dessus des êtres les plus dégradés” (pag. 128).
Marcel More stelt in zijn bespreking van „The heart of the matter”
even de vraag, of „après tout Graham Greene ne reste pas obsédé par
le „pecca fortiter” de Luther” (a. art. 79). In het aangehaalde gesprek
ontkende Graham Greene, dat hij sterk door Dostojewski was be-
invloed (Propos de table, 132). Voor de vragen in dit verband bij
Bernanos zie men vooral: Hans Urs von Balthasar, Bernanos (1954)
en: Bernanos par lui-même. Images et textes présentés par Albert
Beguin.